

gij door afdrukken van dit briefje uw lezers bekend wildet maken, dat ik gedurende mijn onderzoek in geregelde briefwisseling was met FORD ROBERTSON, en hem op de hoogte hield van mijn bevindingen. Na afsluiting van het onderzoek heb ik FORD ROBERTSON geschreven, wát ik zou aanbieden aan het *Tijdschrift*, er bij voegende, dat ik gaarne tot einde Mei de bewijzen voor zijn beweringen ontvangen zou, die ik tevergeefs op zijn laboratorium was komen zoeken. Indien dan werkelijke bewijzen werden geleverd, zou ik publicatie achterwege laten.

Op dit schrijven heb ik nooit antwoord gekregen.

U dankende voor de opneming

Hoogachtend,

Uw Dw.

B. P. SORMANI.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Onderwijs aan zwakzinnigen.

De *Nederlandsche Staatscourant* 1912, n^o. 161 bevat in een afzonderlijk bijvoegsel de verslagen over het jaar 1911 aan de regeering uitgebracht betreffende de in dat jaar van rijkswege gesubsidieerde gemeentelijke en bijzondere scholen voor zwakzinnigen. Zulke scholen waren er in 1911 vijftien nl. één openbare school te Arnhem, één openbare school te Dordrecht, drie openbare scholen te 's-Gravenhage, één openbare en één bijzondere christelijke te Rotterdam, één openbare te Haarlem, één openbare te Utrecht, één bijzondere christelijke te Ermelo, één bijzondere te Oosterbeek, en vier bijzondere, waaronder één christelijke, te Amsterdam. Van deze scholen zijn twee pas in den loop van 1911 geopend nl. de openbare school te Dordrecht op 30 September 1911 en de school der JAN PIETER HEYE-stichting te Oosterbeek, die op 1 Maart 1911 geopend werd, terwijl school II van de vereeniging voor spraakgebrekkige en achterlijke kinderen te Amsterdam voor het eerst in dit verslag is opgenomen, omdat zij in 1911 in het genot kwam van een rijkssubsidie. Het gezamenlijk aantal leerlingen dezer 15 scholen bedroeg op 31 December 1911 1103 tegen 922 op 1 Januari van dat jaar. Over het algemeen waren de uitkomsten van het onderwijs bevredigend. In de verslagen wordt nog al eens betreurd, dat de leerplichtwet voor deze scholen niet geldt. Daardoor komt nog al eens willekeurig schoolverzuim voor en wordt de macht gemist dit behoorlijk tegen te gaan. Zoo vermeldt het verslag der Arnhemsche school, dat het willekeurig verzuim grooter wordt, omdat de ouders ervaren hebben, dat het straffeloos kan geschieden. Ook de drie Haagsche scholen klagen er over; in een van deze verzuimden in de hoogste klasse 7 leerlingen den geheelen zomer, omdat zij mee ter vischvangst genomen werden. In het verslag der Rotterdamsche school worden deze gevallen gelukkig de uitzonderingen genoemd. In de Haarlemsche school was het schoolverzuim gering, maar het verslag zegt toch, dat sommige ouders geleerd hebben, dat er van vervolging geen sprake is en daarvan partij trekken.

Het verslag der christelijke school te Amsterdam vermeldt, dat onwettig schoolverzuim slechts bij een paar leerlingen voorkwam. Bij het lezen der verslagen valt het op, wat dit onderwijs van deze zwakzinnige leerlingen weet terecht te brengen; het schrijven van een briefje zonder fouten, het maken van eenvoudige rekensommetjes wordt door bijna alle leerlingen bereikt; en vooral handenarbeid wordt den leerlingen onderwezen. De meeste leerlingen komen dan ook aardig terecht, zoodanig dat zij een bescheiden plaats in de maatschappij kunnen innemen, geen aanstoot en geen gevaar opleveren en door geschikten arbeid voor veel ellende worden behoed. Op alle scholen neemt dan ook het onderwijs in handenarbeid een groote plaats in. De Utrechtsche school heeft een grooten schooltuin, waarin de leerlingen veel arbeid op het gebied van boomkweekerij, land- en tuinbouw, bloemkweekerij enz. verrichten. De Rotterdamsche openbare school heeft een aan de school aansluitenden handwerk cursus in het boekbinden en schoenmaken. In April 1911 werden van dezen cursus ontslagen 5 schoenmakers- en 3 boekbindersleerlingen na een leertijd van twee jaren; allen zijn bij een patroon geplaatst, waar zij het op één na allen goed maken. De Haarlemsche school is een instelling rijker geworden nl. het „dr. w. g. HURT-fonds”, een fonds om leerlingen naar een gezondheidskolonie te zenden, versterkende middelen te verschaffen, schoolfeesten en schoolreisjes te organiseeren, het uitoefenen van een patronaat over de oud-leerlingen, enz. enz. allemaal maatregelen in het belang der leerlingen en oudleerlingen. Vele verslagen klagen over de moeite om goede leerkrachten te krijgen: de onderwijzers vallen nog niet in de termen voor rijkspensioen. Ook op dit gebied is blijkbaar nog te verbeteren. Twee der scholen, „Groot-Emaus” te Ermelo en de school der JAN PIETER HEYESTICHTING te Oosterbeek, zijn internaten en hebben slechts een paar externe leerlingen. De overige hebben enkel externe leerlingen; bij de Utrechtsche school bestaat de maatregel, dat de kinderen geregeld van de school naar huis geleid worden door een drietal vaste geleiders. Het lezen van deze verslagen geeft een grooten dunk van het nut, dat door deze scholen wordt gesticht.

MUNTENDAM.

BUITENLAND.

BERLIJN. — Geen vrije vrouwenkeus? Het bestuur van het ziekenfonds der posterijen te Berlijn heeft sedert eenige maanden ook een dame als arts aangesteld. De vrouwelijke leden van het fonds mochten echter deze(n) arts niet „ohne weiteres” gaan raadplegen, maar, zoo mogelijk persoonlijk, op het bureau van het ziekenfonds den wensch te kennen geven, om door haar te worden behandeld. Eerst wanneer de wensch door de heeren van het bureau gegrond zou worden geacht, zou daaraan gevolg worden gegeven. In de pers is natuurlijk nog al wat opgemerkt over deze bepaling, die de teederste aangelegenheden der ambtenaressen aan de censuur der kantoorheeren zou hebben onderworpen, en de Königliche Oberpostdirektion heeft nu aan de geneeskundige pers medegedeeld, dat de dames zich voortaan ongehinderd tot mevr. CANON-FELSCH kunnen begeven.

GROSZ LICHTERFELDE. — Gemeente-ijs voor zieken. De posten voor eerste hulp bij ongevallen worden door de gemeente voorzien van zuiver kristal-ijs, dat zoo noodig op ieder uur van den dag ten behoeve